

Bir 8 Mart yazısı: Mine Söğüt'ün çağrısı karşılık bulur mu?

Mücahit GÜLTEKİN, 8 Mart 2021

<https://www.milligazete.com.tr/makale/6561723/mucahit-gultekin/bir-8-mart-yazisi-mine-sogutun-cagrisi-karsilik-bulur-mu>

Mine Söğüt'ün 8 Mart Kadınlar Günü öncesi Cumhuriyet'ten yaptığı “Baba Evini Derhal Terk Edin Kızlar” çağrısı dindar ve İslami çevrelerde tepkilere neden oldu. Tepki dediysem, kızmak, küfretmek, bağırıp çağırmaktan öteye geçemeyen; hukuki, yapısal, kültürel, siyasal, kavramsal karşılığı olmayan bir tepki.

Mine Söğüt'ü zaman zaman okurum. Bazı yazılarını yaptığımız sohbetlerde paylaştığım da olmuştur. Söğüt'ü toplumsal cinsiyet politikalarının amacını açık-seçik, lafi dolandırmadan yazdığı için önemli buluyorum. Örneğin yine bir 8 Mart sonrası Cumhuriyet'te yazdığı “Bırak Evi Bok Götürsün!” yazısı da bunlardan biriydi. Yazıya seçtiği başlık için “En sevdiğim Kadınlar Günü sloganıdır” diyerek, 8 Mart'ın, toplumsal cinsiyetin, feminizmin, İstanbul Sözleşmesi'nin amacını tek cümlede özetliyordu. Dediğim gibi, “aslında şöyle”, “aslında böyle” demeden, tabir-i caizse “dilini eğip bükmeden”, yumuşatıcı/narkoz kullanmadan kılıcını bileyip öyle yazıyor Mine Söğüt. Bence iyi de yapıyor. Toplumsal cinsiyet nedir, İstanbul Sözleşmesi ne amaçlar, bunları anlamayan ya da anlamamakta diretenler için adeta bir kullanma kılavuzu niteliğinde Söğüt'ün yazıları.

Dindar/muhafazakâr kesim ancak böyle bir dilden anlıyor; hak-eşitlik-adalet-demokrasi gibi “yumuşatıcılar” kullanıldığında hemen gevşiyor, kurbanlık koyun gibi kendi rızasıyla boynunu uzatıveriyor. Hâlbuki Söğüt, İstanbul Sözleşmesi'nin son kullanıcı için tefsirini yapıyor, o kadar. Hakkını vermek lazım, çok da iyi yapıyor, metinde geçen lafzın manasını, anlamına hâlel getirmeden, “kabak gibi” görünür kılıyor. Ancak böyle yapınca “Haa!” diyebiliyoruz.

Nitekim FETÖ'yü de ancak başına bombalar yağınca anlayabilmişti bizim kesim; Suriye'deki uluslararası operasyonu IŞİD ve PYD tehlikesi baş gösterince, Çiftlik Bank'ı “Tosuncuk” firar edince ancak anlayabildiği gibi. Hangi birini sayalım ki!

Sorun bu. Sorun bizim “Natokefari, natomermari” oluşumuz. Sorun bizim “demokrasi, insan hakları, kadın hakları, eşitlik, barış” vb. uyuşturuculara karşı iflah olmaz zafiyetimiz. Sorun bizim bir türlü “Unzurna” diyemeyişimiz.

Hele bir de anlam “yerli, milli, dini” çağrışımları olan kavramların içine yediriliyorsa hiç şansımız yok. Yoksa FETÖ’ye istediği her şeyi vermenin başka nasıl bir açıklaması olur ki! Kimilerinin IŞİD bayraklarını, “İslami direniş” olarak yansıtmalarının nasıl bir açıklaması olur ki!

Örneğin “cinsel yönelim” ve “toplumsal cinsiyet kimliği” kavramlarının ne anlama geldiğini 10 yıldır anlatmaya çalışıyoruz. Şimdilerde biraz biraz anlaşılmaya başladıysa bu bizim anlatma/anlama kabiliyetimizden kaynaklanmıyor. LGBT İHL’lere, ilahiyatlara kadar sızıp, “Kâbe’ye bulaşınca” mevzu ancak anlaşılabilir. Bıçak ete saplanınca “Ah!” demek bir maharet değildir. Gerçi bir kısmımızın onu da yapamadığını görünce, o da bir hünere dönüşüyor, ayrı mesele.

Mesela, Söğüt’ten önce, üstelik aileden sorumlu bakanlığın logosunu taşıyan bir araştırmada “Araştırma sonuçları, hem kadınlar hem de toplum tarafından en güvenli ortam olarak düşünülen ailenin aslında kadınlar için güvenli bir ortam olmadığını göstermektedir.” denilmişti zaten. Tarih 2009’du. Kimsenin dikkatini çekti mi? Bakanlığa defalarca bu cümlenin niçin orada yer aldığını sorduk, cevap geldi mi? O cümle 13 yıldan beri orada duruyor, kimsenin umurunda mı? Ama asıl soru şu: Bu cümlenin Söğüt’ün söylediklerinden farkı var mı? Söğüt’ün yazısına tepki gösterenlerin devlet destekli bu araştırmaya onca yıl sessiz kalmasının bir açıklaması var mı?

Bazıları da sorunu sadece İstanbul Sözleşmesi sanıyor. İstanbul Sözleşmesi’ne bizi götüren, ülkenin yapısal düzeninin Batılı felsefi ve politik anlam mecralarına hiç dikkat etmiyor. Yetmiş yıldır AB’ye girmek için çabalayan bir anlayışın, Avrupa Konseyi sözleşmesini “okumadan-etmeden” imzalamasında garipsenecek ne var ki! Üstelik bu konuda solcusu da, sağcısı da; Türk milliyetçisi de, Kürt milliyetçisi de aynı safta! İstanbul Sözleşmesi’ni “sorgusuz-sualsiz-firesiz” 26 dakikada okeylemelerinin ardında yatan motivasyon budur.

Yazının başlığında sorduğumuz sorunun cevabına gelecek olursak: Söğüt’ün çağrısı karşılık bulur mu? Kızlar “o despot, o dayakçı, o adaletsiz, o ikiyüzlü, o sinsî, o hesapçı, o güvenilmez babaların” evini terk eder mi?

Edebilir. Bunun hiç şakası yok. Eğer İslami kesim kendi önyargılarının hapisanesinden kurtulamaz ise edebilir. Söğüt’ün çağrısı “sana-bana” ne kadar saçma, tahrik edici gelirse gelsin, bu olabilir.

Geçenlerde böbrek sorunu olan biriyle karşılaştım. Tarifî zor acılar içindeydi. “Neler yapmadım, neler denemedim ki!” dedi. “Tilki pisliğini ve karahindibayı, bilmem hangi dağın

eteklerinde bulunan bir kayanın arasından çıkan suyla kaynatıp iç” demiş biri, onu da yapmış. Bildiğimiz bir hikâye bu. İnsanın “acıısı varsa, açmazı varsa” her çağrı anlamlı gelmeye başlar.

İslami kesimin problemlı kadın anlayışından zarar gören, rahatsızlık duyan kızlar bu çağrının ilk muhatabı olacaktır. İslami kesim içinde kadını erkekten daha aşağı gören, bize ta saltanat rejimlerinden miras kalmış bu anlayış Söğüt’ün işini kolaylaştırıyor, buna emin olabilirsiniz. Bu hemen olmayabilir, böbrek hastası arkadaşımız gibi, önce makul/mantıklı yollar arayacaklar, dertlerine bir çözüm bulmaya çalışacaklardır. Ama acısı geçmedikçe, açmazı devam ettikçe iş “tilki pisliğini” denemeye kadar varabilir.

İçinde zaten “sokak macerası” özlemi olanlardan bahsetmiyorum. Ev ne kadar makul olsa da, gemiden ayrılıp “ben dağlara çıkar kurtulurum” diyene yapacak çok bir şey yok.

Mine Söğüt’e kızmak, bağırıp çağırarak derdimize derman değil. Derdimize derman olmadığı gibi, asıl sorunu, sorunları da örtüyor. Psikoloji dersinde öğretilen savunma mekanizmalarından biri de “yön değiştirme”dir. Fabrikada patronundan azar işitip, ona bir şey diyemeyen işçinin, öfkesinin yönünü değiştirip, bunun acısını dişini geçirebileceği birinden çıkarması gibi.

Dindar/İslami kesimin aileyle, “çoluk çocuğuyla” imtihan olması bir tesadüf değildir. Bu, azımsanacak, önemsiz görülecek bir şey değildir. Bu, çürümenin ne denli derinlere sirayet ettiğinin göstergesidir. Kur’an, “Başınıza gelen her musibet, kendi yapıp ettikleriniz yüzündendir.” diyor. Bu bizim sorunumuz ve kaynağı da biziz. Ne sen üstüne düşeni yaptın ne de ben! Çocuklar evi terk ederse kime ne diyebiliriz ki? Mine Söğüt’e mi kızacağız? Kimi kınayacağız?

İşin gerçeği, aile adım adım çözülür, çocuklarımız her türlü ideolojiye yavaş yavaş açık hale gelirken kimileri kaptığı koltuğun tadını çıkarmakla, “yer-yurt-makam” hesabı yapmakla meşguldü. Kimi akademisyenler/hocalar da güncel hiçbir karşılığı olmayan “kıl-tüy, deve sidiği” türünden tartışmalar yapıyordu. Kamusal, kavramsal, yapısal hiçbir karşılığı olmayan incir çekirdeğini doldurmayacak meseleler yüzünden birbirleriyle kavga ediyorlardı. Ben Mine Söğüt’ün yazısını bu tartışmalardan daha faydalı buluyorum. En azından bizi gerçeklikle yüzleştiriyor.

Abartılı iyimserlikler, altı boş ümitler, kolektif egomuzu şişiren sloganlarla bugüne kadar geldik. Taht sahibi olunca bazılarımız dünyanın bizi beklediğini sandı. Tahtın üstüne bırakılmış cesedi görmediler, görmek istemediler. Bardağın boş tarafını göstermeyi

“bozgunculuk” addettiler. Olsun, ziyanı yok. Biz sadece üstümüze düşen vazifeyi yapmak istedik. Ama şunu söylemek zorundayım: “Müslümanlar Kaç Yerinden Bölünebilir” yazısında bahsettiğimiz sorunlarla yüzleşmeden bu ceset ortadan kalkmaz; çürür, kokar. Dahası burnumuz da o kokuya alışır.

*

Allah sonumuzu hayreylesin, bizlere akıl, sabır, ızan ve itidal versin; inayeti üzerimizden eksik olmasın.